

Prevenција samoubistava

Hitna pomoć

Piše: dr Miroslav Tepšić

Okolnosti nam često diktiraju teme kada su u pitanju tekstovi iz naše službe. Dovoljan je bio jedan jutarnji sastanak i impresije nekoliko kolega da bi se shvatila ozbiljnost problema velikog broja samoubistava u poslednje vreme.

Sumorne utiske su pojačali učestali susreti s narkomanskim zavisnicima i njihova i naša borba između života i smrti.

Lekari primarne medicine imaju veoma značajnu ulogu u prevenciji suicida zbog neophodnosti da se rano posumnja na psihijatrijsko oboljenje, bolest zavisnosti i ekonomske i socijalne faktore, koji doprinose neželjenim posledicama. Depresija ili poremećaj ličnosti često su povezani sa alkoholizmom i zloupotrebom psihoaktivnih supstanci. Procenjuje se da gotovo trideset procenata pacijenata koji dolaze u ambulantu opšte medicine boluje od nekog oblika depresije. Mora se reći da kod velikog broja njih ona nije prepoznata, pa je samim tim i rizik od samoubistava veći.

Osećanje beznadežnosti i bespomoćnosti obično je praćeno nedostatkom energije i gubitkom interesovanja i volje za svakodnevne aktivnosti, a karakteristično je za pacijente koji boluju od depresije. Napominjali smo već da se psihički problemi mogu ispoljavati i telesnim simptomima, u vidu bolova u različitim delovima tela, nesаницe, manjka koncentracije, razdražljivosti, poremećaja apetita. Bolesti kao što su moždani i srčani udar i rak često su udružene sa depresijom. Psihijatrijska bolest obično utiče na posao, finansijsku situaciju i komunikaciju s drugim ljudima, pa samim tim problem postaje još izraženiji, a mogućnost suicida veća. Bolest nikada nije izolovana od društvenih okolnosti, životnih navika, porodičnih odnosa, genetske predispozicije ili svakodnevnog stresa. Sve ovo može biti okidač pokušaja samoubistva.

Ukoliko lekar dođe u kontakt s pacijentom koji razmišlja o suicidu, veoma je važno delovati preventivno. Impulsivnost je karakteristična za ovaj čin i treba je neutralisati. Veoma je bitno i uticati na promenu rigidnog razmišljanja i pacijentu pokazati da postoji više načina za prevazilaženje problema. Za početak je potreban samo iskren razgovor i razumevanje koje će odvratiti pacijenta od samoubistva.